

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 1To/53/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5620010461
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Liptáková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5620010461.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Liptákovvej a sudcov JUDr. Vladimíra Kuráka a Mgr. Anny Mihálikovej, na verejnom zasadnutí konanom 15. marca 2022 prejednal odvolanie podané prokurátorom proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš, č.k. OT/61/2020-136 zo 17. mája 2021 a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 319 Tr. por. odvolanie prokurátora z a m i e t a , pretože nie je dôvodné.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš, č.k. OT/61/2020-136 zo 17.5.2021 bol obžalovaný B. F. uznaný vinným z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe, že:

dňa 4.10.2020 o 18.45 hod. viedol osobné motorové vozidlo zn. Seat Leon, evidenčné číslo KK 948 BV, červenej farby, po miestnej komunikácii v obci Liptovská Anna smerom na obec Bukovina, okres Liptovský Mikuláš, kde bol pred areálom Poľnohospodárskeho družstva v obci Liptovská Anna hliadkou polície predpísaným spôsobom zastavený a kontrolovaný a zároveň vyzvaný k podrobeniu sa dychovej skúške na zistenie požitia alkoholu analyzátorom dychu zn. AlcoQuant 6020 plus, číslo A410200, pričom v čase o 18.45 hod. mu bola nameraná hodnota 0,71 mg/l alkoholu v dychu, čo po prepočte predstavuje 1,48 promile alkoholu v krvi a opakovanou dychovou skúškou vykonanou o 19.06 hod. mu bola nameraná hodnota 0,74 mg/l alkoholu v dychu, čo po prepočte predstavuje 1,54 promile alkoholu v krvi.

Za to mu súd podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., s použitím § 36 písm. l), § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. súd obžalovanému výkon trestu odňatia slobody podmiennečne odložil a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. mu určil skúšobnú dobu na 2 roky.

Zároveň podľa § 61 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. uložil obžalovanému aj trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel na dobu 5 rokov a 7 mesiacov.

Citovaný rozsudok nenadobudol právoplatnosť, pretože bol napadnutý odvolaním prokurátora v neprospech obžalovaného.

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní zo dňa 17.5.2021 vyplýva, že prokurátor po vyhlásení rozsudku, jeho odôvodnení a poučení o opravnom prostriedku zahlásil odvolanie do výroku o treste pre absenciu výroku o treste prepadnutia vecí. Obžalovaný sa práva podať opravný prostriedok vzdal, a to aj za osoby, ktoré by mohli podať odvolanie v jeho prospech.

Dňa 30.7.2021 prokurátor doručil okresnému súdu dôvody svojho odvolania (na č.l. 144-145 súdneho spisu). Nestotožnil sa s názorom súdu, že uloženie trestu prepadnutia veci - osobného motorového vozidla zn. Seat Leon, ev. č. KK-948BV - by bolo neprimerane prísne a v rozpore so zásadami pre ukládanie trestov ani s tým, že by tento trest postihoval aj rodinu obžalovaného, resp. osoby, ktoré sú výživou a výchovou odkázané na osobu obžalovaného. Zastáva názor, že sú splnené formálne aj materiálne podmienky na uloženie tohto trestu.

Bolo preukázané, že obžalovaný predmetné motorové vozidlo použil na spáchanie trestného činu a je jeho výlučným vlastníkom. Jediný zákonný limit pre uloženie tohto trestu vyplýva z ust. § 60 ods. 6 písm. b) Tr. zák., že hodnota prepadnutej veci nemôže byť v zrejmom nepomere k miere závažnosti prečinu. Poukázal najmä na zásadu generálnej prevencie trestov a ust. § 34 ods. 1 Tr. zák. Je všeobecne známou skutočnosťou, že postih páchatel'ov predmetného trestného činu doteraz zvolenými sankciami neprinieslo požadovaný efekt tým, že by sa premietlo do zníženia počtu prípadov.

Obvinený využil starostlivosť o dve maloleté deti len ako zámienku. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že obžalovaný reálne nemá deti vo svojej starostlivosti, pretože o tieto sa stará jeho mama. Hľadisko zásahu tohto trestu voči iným členom domácnosti považuje za diskriminačné vo vzťahu k bezdetným páchatel'om. Z hľadiska generálnej prevencie ide o nešťastný odkaz potencionálnym páchatel'om v zmysle, ak vykonávaš starostlivosť o nezaopatrené deti, tak trest prepadnutia veci nedostaneš.

U obžalovaného ide o špeciálnu recidívu, aj keď je realitou, že predchádzajúce odsúdenie je zahladené. Práve u páchatel'ov, u ktorých sa opakujú jazdy pod vplyvom alkoholu, sa tento trest javí ako najefektívnejší prostriedok na zabezpečenie ochrany spoločnosti. Uloženie tohto trestu je potrebné pre dosiahnutie individuálnej a generálnej prevencie, ktorá smeruje k zvýšeniu rešpektu každého vodiča k pravidlám cestnej premávky, k bezpečnosti cestnej premávky, dosiahnutiu rešpektu každého účastníka cestnej premávky, aby nebol ohrozovaný vodičom pod vplyvom návykovej látky.

Prokurátor navrhol krajskému súdu podľa § 322 ods. 2 Tr. por. vrátiť vec prvostupňovému súdu na doplnenie výroku o uložení prepadnutia veci - motorového vozidla.

Na verejnom zasadnutí v konaní pred odvolacím súdom prokurátor v konečnom návrhu žiadal, aby odvolací súd doplnil výrok o uložení trestu prepadnutia veci motorového vozidla, nakoľko podľa prokuratúry uložený trest odňatia slobody spolu s trestom zákazu činnosti je nedostatočný a na jeho nápravu je potrebný aj trest prepadnutia motorového vozidla, ktorým bol spáchaný tento trestný čin.

Krajský súd, ako súd odvolací, predtým, ako začal plniť svoju preskúmovaciu povinnosť podľa § 317 Tr. por., zistil, že odvolanie prokurátora bolo podané včas, v lehote stanovenej § 309 Tr. por., bolo podané oprávnenou osobou v súlade s § 307 ods. 1 písm. a) Tr. por., odvolanie spĺňa náležitosti § 311 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a nedošlo k vzdaniu sa práva na podanie odvolania alebo k späťvzatiu podaného odvolania v zmysle § 312 Tr. por., a preto odvolací súd nepostupoval podľa § 316 Tr. por.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku (tu vo výroku o treste), proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Po preskúmaní rozsudku súdu prvého stupňa v rozsahu a z dôvodov podaného odvolania prokurátora odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie prokurátora nie je dôvodné.

Odvolací súd v rámci svojej prieskumnej činnosti zistil, že obžalovaný na hlavnom pojednávaní využil právo urobiť vyhlásenie, že je vinný zo spáchania skutku, ktoré súd v zmysle ustanovenia § 257 ods. 7 Tr. por. prijal. Zároveň podľa § 257 ods. 8 Tr. por. súd vyhlásil, že dokazovanie v rozsahu, v akom obžalovaný priznal spáchanie skutku, nevykoná a vykoná dokazovanie súvisiace s výrokom o treste. Vzhľadom na tento procesný postup sa odvolací súd otázkou viny nemohol zaoberať. Vzdaním sa práva na kontradiktórne prejednanie výroku o vine pred okresným súdom sa obžalovaný vzdal aj svojho práva na odvolanie. Oznámením rozsudku sa výrok o vine stal právoplatným.

Vo vzťahu k rozhodnutiu o treste a jeho výmere prvostupňový súd vykonal dostatočné dokazovanie pre účely svojho rozhodnutia a jeho odôvodnenia, rešpektujúc zásady stanovené zákonom tak pre vykonanie dôkazov, ako aj ich vyhodnotenie (§ 2 ods. 10, 12 Tr. por.). Pre komplexnosť vykonaného dokazovania

odvolací súd doplnil na verejnom zasadnutí dokazovanie podľa § 268 ods. 2 Tr. por., v spojení s § 295 ods. 2 Tr. por. a so súhlasom prokurátorky oboznámil odborné vyjadrenie o hodnote motorového vozidla (ktoré prokurátor v podanej obžalobe navrhol prečítať) a súčasne v odvolaní prokurátor poukázal, že ide o jediný zákonný limit pre ukládanie trestu prepadnutia motorového vozidla, ktorý podľa neho v napadnutom rozsudku absentuje.

Prokurátor v odvolaní, ktorým namietal neuloženie trestu prepadnutia motorového vozidla v súvislosti so spáchanou trestnou činnosťou, trval na tom, že sú splnené všetky formálne aj materiálne podmienky na jeho uloženie a poukázal na účel tohto trestu v rovine jeho generálnej prevencie a voči obžalovanému pri recidíve jeho konania.

Primárne je potrebné uviesť, že prvostupňový súd sa s návrhom prokurátora vysporiadal v odôvodnení napadnutého rozhodnutia na str. 7, podrobne špecifikoval dôvody, ktoré ho viedli k tomu, že uloženie aj tohto druhu trestu by bolo v súvislostiach osobitých okolností prípadu neprimerane prísne.

V podstate uviedol, že podmienený trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov (uložený v hornej polovici upravenej trestnej sadzby) so skúšobnou dobou 2 roky, spolu s trestom zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel v trvaní 5 rokov a 7 mesiacov pri prevahe poľahčujúcich okolností (§ 38 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. I/ Tr. zák. - priznanie a úprimné oľutovanie), postoj obžalovaného k spáchanej trestnej činnosti, zohľadňujúc i jeho doterajšiu trestnú minulosť, mieru ovplyvnenia návykovou látkou (nameraná hodnota 1,48 promile alkoholu v krvi), dobu, ktorá uplynula od predchádzajúceho odsúdenia, ako aj skutočnosti, že obžalovaný si bude musieť vykonať celý trest zákazu činnosti, sú trestami, ktoré sú primerané, spravodlivé a dostatočne splnia svoj účel, t.j. obžalovanému zabránia v páchaní ďalšej trestnej činnosti. Na naplnenie účelu trestu - v rovine jeho generálnej a individuálnej prevencie nie je žiaduce uložiť aj trest prepadnutia motorového vozidla.

Treba uviesť, že trest je právnym následkom trestného činu, a teda musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu) a je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Tým je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t.j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatel'a a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, a to prvkom donútenia (represia) a prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste.

Všeobecne treba uviesť, že Trestný zákon vychádza zo zásady, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a ich páchatel'mi. Zmysel existencie a prípadnej aplikácie noriem trestného práva je predovšetkým v tom, aby sa trestné činy buď vôbec nepáchali, alebo páchali v čo najmenšej miere. Ochrana spoločnosti pred páchatel'mi trestných činov vrátane ochrany práv a slobôd jednotlivých občanov robí tak z trestu prostriedok sebaobrany spoločnosti pred trestnými činmi. Trest má však okrem toho pôsobiť výchovne, a to nielen na páchatel'a, ale aj na ostatných členov spoločnosti. Pritom generálna prevencia sa má uskutočňovať prostredníctvom individuálnej prevencie. Ak sa teda páchatel'ovi zabráni v ďalšej trestnej činnosti, dáva sa tým najavo aj ostatným členom spoločnosti, ktoré správanie je nežiaduce, proti čomu je namierený Trestný zákon a takýmto spôsobom možno ovplyvňovať pozitívnu hodnotovú orientáciu občanov spoločnosti. Trest súčasne vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou.

Z hľadiska týchto úvah odvolacieho súdu možno potom dospieť k záveru, že účel trestu v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák. tvorí jednotu, lebo sa musí vzájomne doplňovať. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje chráneným záujmom spoločnosti, štátu a občanom pred útokmi páchatel'ov trestných činov.

Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potenciálnych páchatel'ov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu.

Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcija medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie

k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu tak na páchatela trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti.

Treba dodať, že záver o primeranosti trestu je daný vtedy, ak sa opiera o rozumnú väzbu medzi legitímnym cieľom a zvoleným prostriedkom jeho realizácie. Možno teda konštatovať, že páchatela môže so spravodlivosťou, a teda aj so spoločnosťou zmieriť len spravodlivý trest. Trest sa musí rovnať spôsobenému bezpráviu, z toho vyplýva, že v prípade, ak bude trest, resp. odplata obsiahnutá v treste prísnejšia ako bezprávie spôsobené trestným činom, nedôjde len k negácii tohto bezprávia, ale zároveň uloženým trestom vznikne nové bezprávie - bezprávie voči neprimerane potrestanému páchatelovi trestného činu. Trest, ktorým štát a spoločnosť reaguje na spáchaný trestný čin ako na nespravodlivé konanie, by mal nespravodlivosť spôsobenú trestným činom napraviť, a nie ešte viac rozmnožiť. Neprimeraný trest nemožno považovať za spravodlivý. Spravodlivý je vždy len primeraný trest. Požiadavka primeranosti trestu a jeho individualizácie núti súd prihliadať na okolnosti konkrétneho prípadu, na jeho zvláštnosti, a teda bráni mechanickému postupovaniu súdu pri rozhodovaní o treste. Na tieto prvostupňový súd citlivo prihliadol a odvolací súd sa s takýmto prístupom stotožnil a nemal potrebu sprísňovať uložený trest aj prepadnutím motorového vozidla.

V okolnostiach prejednávanej veci dospel odvolací súd v zhode s názorom okresného súdu k záveru, že uloženie aj trestu prepadnutia veci - motorového vozidla obžalovanému by bolo neprimerane prísne. Súd pri ukladaní trestu obžalovanému prihliadol na jeho sklony k páchaniu trestnej činnosti tým, že mu uložil trest odňatia slobody v hornej polovici zákonom ustanovenej trestnej sadzby a tomu určil primeranú skúšobnú dobu v trvaní 2 roky. Pri výmere trestu zákazu činnosti súd obligatórne ukladal trest zákazu činnosti vodiča podľa § 61 ods. 3 Tr. zák., reflektujúc na zákonnú skutočnosť, že obžalovaný bol v minulosti za takú istú trestnú činnosť odsúdený, pričom ani zahľadanie odsúdenia nemá vplyv na ukladanie trestu podľa citovaného zákonného ustanovenia. Inými slovami, týmto ustanovením bola vlastne zohľadnená recidíva jeho opakovanej trestnej činnosti, ktorej sa dopustil ako vodič, a premietla sa do prísneho trestu zákazu činnosti vedenia všetkých druhov motorových vozidiel bez možnosti podmienenečného upustenia zvyšku tohto druhu trestu.

Podľa názoru odvolacieho súdu okresný súd správne prihliadol na rodinné pomery obžalovaného (ale až sekundárne), keď konštatoval, že v prípade uloženia aj trestu prepadnutia motorového vozidla by išlo o neprimeraný zásah trestu vo vzťahu k osobám, ktoré sú odkázané na jeho výživu a starostlivosť. V súhrne vyššie uvedených skutočností nie je možné paušalizovať túto okolnosť ako diskriminačnú vo vzťahu k potenciálne bezdetným páchatelom. Nebola totiž jedinou určujúcou okolnosťou, pre ktorú okresný súd neuložil obžalovanému trest prepadnutia veci. Je však potrebné a vhodné poukázať aj na hodnotu motorového vozidla (stanovenú odborným vyjadrením na sumu 8 670,- eur), ktorá tiež zadáva nepomer k okolnostiam stíhaného skutku popri už uloženom treste, a preto bolo nevyhnutné túto okolnosť poznamenať. Nevyhnutnosťou súčasnej doby je potreba vziať do úvahy dlhodobu pretrvávajúce nepriaznivé spoločenské pomery poznačené najmä pandémiou Covid-19 a rapídny zhoršením sa ekonomickej situácie rodín, obmedzené pracovné príležitosti a cez prizmu týchto objektívnych spoločensko-ekonomických negatívnych zmien nazerať na ukladanie trestov, ktoré majú zásadný dopad na majetok nielen páchatela, ale aj jeho rodiny. V týchto nových spoločensko-ekonomických pomeroch bude účinok akéhokoľvek trestu výrazne vyšší oproti dobe, ktorá jej predchádzala.

Súd prvého stupňa rozviedol svoje skutkové a právne úvahy vo vzťahu k výroku o trestoch, ktoré si odvolací súd osvojil v plnom rozsahu a v podrobnostiach na ne aj vo svojom rozhodnutí poukazuje. Na tomto mieste krajský súd opätovne pripomína, že v dvojinštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého stupňa a nadriadeného súdu tvoria jednotu a v prípade, ak si nadriadený súd osvojuje správnosť záveru napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa, je potom jeho úlohou zamerať sa na riešenie odvolacích námietok prokurátora.

Odvolací súd po preskúmaní veci a zohľadnení všetkých namietaných dôvodov v podanom odvolaní dospel k záveru, že takto uložený trest je zákonný, primeraný a spravodlivý a rešpektuje zásady pre ukladanie trestu a samotný účel trestu. Takto uložený trest podľa názoru odvolacieho súdu nebude viesť k disproporciám medzi jednotlivými druhmi prevencií, zabezpečí ich jednotu, čo sa v konečnom dôsledku prejaví na výchovnom pôsobení trestu na obžalovaného.

Záverom odvolací súd dáva do pozornosti obžalovaného, že v prípade recidívy súdnej trestnej činnosti bude postih páchatel'a oveľa razantnejší a nie je vylúčené aj uloženie trestu prepadnutia motorového vozidla. Je na obžalovanom, ktorý v rámci svojej obhajoby apeloval na súd aj tým, že na kúpu motorového vozidla si pracujúci človek s priemerným príjmom dokáže našetriť len raz za život, aby využil šancu, ktorú mu súdy poskytli, a správal sa v súlade so zákonmi tohto štátu, nepáchal trestnú činnosť a priestupky a zodpovedne sa staral o svoju rodinu.

Odvolací súd preskúmal správnosť konania, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku, a v tomto smere nezistil žiadne pochybenia. Nakoľko nezistil ani chyby, ktoré odvolaním neboli vytýkané a ktoré by boli takej povahy, že by odôvodňovali po právoplatnosti rozsudku podanie mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania na základe ustanovenia § 371 ods. 1 Tr. por. alebo § 371 ods. 3 Tr. por., odvolanie prokurátora ako nedôvodné zamietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.